

Quickscan Flora- en faunawet

Verlenging afrit fietsbrug A15 te Papendrecht

Rapportnummer: 20150231/rap01
Status rapport: definitief, versie 2
Datum rapport: 28 april 2016

Auteur: T. (Tom) Bruinsma
Projectleider: P.I. (Pim) Godschalk
Kwaliteitscontrole: P.I. (Pim) Godschalk, D. (Dirk) van der Est

Opdrachtgever: Adcim B.V.
T.a.v. de heer P. van der Leer
Rembrandtlaan 650
3362 AW Sliedrecht

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel	1
1.3 Gebiedenbescherming	1
2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE	2
2.1 Beschrijving huidige en toekomstige situatie en werkzaamheden	2
3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN	3
3.1 Methode	3
3.2 Resultaten literatuuronderzoek	3
3.2.1 Inleiding	3
3.2.2 Resultaten	3
3.3 Resultaten veldbezoek	4
3.3.1 Inleiding	4
3.3.2 Waarnemingen	4
3.3.3 Geschiktheid/ongeschiktheid	4
4 BEKNOPTE EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN	5
4.1 Inleiding	5
4.2 Vissen en amfibieën	5
4.3 Broedvogels (tijdens broedseizoen beschermd)	5
4.4 Conclusies en aanbevelingen	5
5 LITERATUUR	6

Bijlage 1: Tabel bevindingen quickscan

Bijlage 2: Overzichtstekening werkzaamheden

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het voornemen is om de bestaande afrit van de fietsbrug over de A15 te verlengen. De voorgenomen plannen leiden mogelijk tot het overtreden van verbodsbepalingen op beschermde soorten, die zijn genoemd in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet. Via de Flora- en faunawet is de bescherming van een aantal soorten planten en dieren in Nederland vastgelegd. In de wet zijn soorten opgenomen die landelijk of op Europees niveau zeldzaam zijn of worden. Het voorgenomen plan heeft mogelijk negatieve gevolgen op (de leefgebieden van) beschermde soorten. Het is volgens deze wetgeving niet toegestaan om het leefgebied aan te tasten.

Een overtreding van verbodsbepalingen op soorten uit de zwaardere beschermingscategorieën (tabel 2 en 3) is te voorkomen door, voorafgaand aan de werkzaamheden, voorzorgsmaatregelen te treffen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het voorkomen van de negatieve gevolgen van een activiteit op beschermde soorten. Dit kan voor lichter beschermde soorten door te werken conform de goedgekeurde gedragscode van de Unie van Waterschappen en/of de uitwerking daarvan in de richtlijn van het waterschap Rivierenland.

Er geldt echter wel een ontheffingsplicht voor de soorten uit de zwaardere beschermingscategorieën (tabel 2 & 3) als de functionaliteit van vaste rust- en verblijfplaatsen niet kan worden behouden door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

De geplande werkzaamheden worden getoetst door middel van een quickscan. De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of beschermde soorten in het plangebied voorkomen. Daarnaast is het doel om in te schatten of er een kans is op overtreding van de Flora- en Faunawet. Een quickscan geeft echter mogelijk geen definitief uitsluitsel over het al dan niet voorkomen van beschermde soorten en het al dan niet overtreden van de wet.

1.2 Doel

De doelstelling voor de quickscan is geformuleerd in vijf onderzoeksvragen:

- Welke beschermde soorten flora en fauna, genoemd in tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- Wat zijn de globale effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten, die (mogelijk) gebruik maken van de planlocatie als onderdeel van het leefgebied?
- Is aanvullend onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?
- Welke algemene maatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen?

1.3 Gebiedenbescherming

Via de Natuurbeschermingswet 1998 zijn verschillende gebieden in Nederland beschermd (Natura 2000-gebieden). Ook gebieden die onder Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) vallen zijn beschermd. Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied of binnen het NNN. Het plangebied ligt wel binnen de grenzen van het Nationale Landschap 'Groene Hart'. Omdat de voorgenomen ontwikkeling kleinschalig is en er geen externe effecten te verwachten zijn, is toetsing aan de regelgeving omtrent deze beschermde gebieden niet van toepassing. Het voornemen hoeft alleen aan de soortbescherming van de Flora- en faunawet te worden getoetst.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE

2.1 Beschrijving huidige en toekomstige situatie en werkzaamheden

Het plangebied is gelegen aan de westzijde van de Matenasche Scheidkade ten noorden van de A15. De beoogde locatie waarop de verlenging van de afrit wordt gerealiseerd bestaat in de huidige situatie uit een poldersloot met aan de westzijde agrarisch weidegebied en aan de oostzijde een grasberm met populieren (zie ook figuur 2-1). Er worden ten behoeve van de werkzaamheden geen bomen gekapt, enkel wat struiken en ruigte verwijderd.

De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat de bestaande watergang zal worden gedempt en op enkele meters een nieuwe watergang wordt gegraven. Welk deel van de bestaande watergang wordt gedempt en waar de nieuwe watergang wordt gegraven staat weergegeven in bijlage 2, overzicht tekening werkzaamheden. De te dempen watergang is ongeveer 100 meter lang. De werkzaamheden zijn gepland om medio juli te starten.

De te dempen watergang is ongeveer 2 meter breed met aan de weilandzijde een flauwe (deels intrap) oever. Aan de overzijde van de watergang (wegzijde) staat helofytenvegetatie o.a. liesgras en riet. In de berm ligt nog oud maaisel van de schoningswerkzaamheden. Het water is maximaal 0,6 meter diep en heeft een sliblaag van 0,1 meter. Bij het scheppen in de watergang zijn restanten van gewoon sterrenkroos aangetroffen. Rondom de watergang zijn enkele rommelhoekjes met struiken en ruigte aanwezig (zie ook figuur 2-1).

Figuur 2-1. (links) ligging plangebied rood gearceerd (Bron: Google Maps), impressie plangebied (rechts).

3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN

3.1 Methode

De quickscan is uitgevoerd door een literatuurstudie en een veldbezoek uit te voeren. De literatuurstudie heeft als doel om een beeld te krijgen van aanwezige beschermde soorten (tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet) in de omgeving, zodat de kans op voorkomen in de betreffende plangebieden kan worden geschat. Soorten uit de eerste beschermingscategorie zijn mogelijk ook aanwezig in het plangebied, deze zijn verder buiten beschouwing gelaten. Er geldt namelijk een vrijstelling voor deze soorten bij ruimtelijke ingrepen.

Voor het verkrijgen van informatie is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke broninformatie via internet en literatuur (zie literatuurlijst). Dit geeft echter geen compleet beeld. Daarom is middels een veldbezoek gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor diverse beschermde soorten.

Op 10 maart 2015 is daarom het veldbezoek gebracht aan het plangebied. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen, zoals uitwerpselen, pootafdrukken en aanwezige (oude) nesten. Ook zijn aanvullende werkzaamheden verricht, namelijk een steekproefsgewijs onderzoek met RAVON schepnet naar aanwezige beschermde vissen en amfibieën in de te dempen watergang en omliggende watergangen.

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKb. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO, voorheen Dienst Regelingen) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van toetsingen aan de Flora- en Faunawet. Daarnaast is ATKb aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

3.2 Resultaten literatuuronderzoek

3.2.1 Inleiding

Voor het literatuuronderzoek is het gebied tussen Beneden Merwede en het Alblasserbos als zoekgebied gebruikt. De resultaten van het literatuuronderzoek zijn vermeld in bijlage 1. De tabel is aangevuld met mogelijke aanwezige soorten op basis van gebiedskennis (expert judgement). Tabel 1-soorten komen mogelijk ook voor in het plangebied, maar voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling bij werkzaamheden ten behoeve van ruimtelijke inrichting. Deze worden daarom buiten beschouwing gelaten.

3.2.2 Resultaten

In bijlage 1 is een samenvatting van de quickscan opgenomen, waarin ook de resultaten uit het literatuuronderzoek zijn vermeld. Uit de verschillende bronnen en de expert judgement blijkt dat in de omgeving van het plangebied vooral aan water gebonden beschermde soorten voorkomen (vissen en amfibieën).

De voorgenomen plannen om een bestaande watergang te dempen en een nieuwe te graven in een agrarisch weidegebied, heeft alleen effect op de soortgroepen: broedvogels (alleen tijdens het broedseizoen beschermd), vissen, amfibieën en ongewervelden. Er worden geen bomen gekapt, bebouwing gesloopt of lijnvormige elementen verstoord. Daarom worden de soortgroepen van jaarrond beschermde vogels en vleermuizen verder niet behandeld in deze rapportage. Mogelijk dat soorten van deze soortgroep wel sporadisch gebruik maken van het plangebied om hier te foerageren.

Beschermde soorten dagvlinders en libellen komen in de directe omgeving niet voor.

3.3 Resultaten veldbezoek

3.3.1 Inleiding

Het plangebied waarbinnen de werkzaamheden worden uitgevoerd voor het verlengen van de afrit van het fietspad is beschouwd voor de quickscan, inclusief een zone eromheen (de nieuw te graven watergang, wildhaag overzijde plangebied). De resultaten van de quickscan zijn samengevat in bijlage 1. Voor de resultaten is een splitsing gemaakt in waarnemingen en de beoordeling van de geschiktheid als leefomgeving.

3.3.2 Waarnemingen

De volgende waarnemingen zijn gedaan van beschermde soorten (10 maart 2015): Kleine modderkruiper (1 exemplaar) is gevangen met een schepnet in de te dempen watergang. Daarnaast is ook de gewone pad aangetroffen (3x) de gewone pad is een tabel 1 soort, die verder niet behandeld wordt.

Daarnaast is een paartje meerkoeten aangetroffen in de te dempen watergang. Het is mogelijk dat de soort hier tot broeden komt. Andere waarnemingen zijn niet gedaan.

3.3.3 Geschiktheid/ongeschiktheid

De watergang met een geringe diepte, helder water en een sliblaag kan een geschikt leef- en voortplantingsgebied vormen voor kleine- en grote modderkruiper, bittervoorn, heikikker en rugstreeppad. De soorten komen voor in (relatief) ondiep, helder water met waterplanten en zijn bekend uit de omgeving. De bittervoorn komt doorgaans voor in watergangen met een diepte van meer dan 50 cm, maar kan ook in ondiepere watergangen worden aangetroffen. De omgeving bestaande uit intrapoevers, rommelhoekjes, boerenerven en aanwezigheid van een gemengde haag zijn geschikt leefgebied voor rugstreeppad en vormen geschikte locaties voor overwintering van de heikikker.

Het plangebied is ongeschikt als groeiplaats/verblijfplaats voor:

- Flora: het grasland is of ingezaaid met een grasmengsel (Engels raaigras) en wordt regelmatig bemest en gemaaid. De oeverzone bestaat uit helofyten en wordt regelmatig geschoond. Hier hebben beschermde flora geen mogelijkheden om tot kieming te komen. De watergangen hebben een eutroof karakter en de oeverzone is zeer smal.
- Jaarrond beschermde broedvogels en vleermuizen: bomen en gebouwen maken geen onderdeel uit van het werkgebied. Mogelijk dat soorten wel gebruik maken van het plangebied om hier te foerageren, maar de werkzaamheden leiden niet tot hinder.
- Overige, grondgebonden zoogdieren: van zoogdieren zijn geen verspreidingsgegevens bekend en het plangebied is ongeschikt als leefomgeving.
- Ongewervelden en reptielen: Van de platte schijfhoren zijn waarnemingen bekend in de omgeving van het plangebied. In de te dempen watergang wordt deze soort niet verwacht, gezien het intensief uitvoeren van maai- en schoningswerkzaamheden (dit is bij het veldbezoek vastgesteld aan de hand van maaisel/schoonsel op de kant) en de hoge mate van voedselrijkdom in de watergang. Van reptielen zijn geen verspreidingsgegevens bekend en het plangebied is ongeschikt als leefomgeving.

4 BEKNOPTE EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN

4.1 Inleiding

In de tabel in bijlage 1 is een overzicht weergegeven van beschermde soorten uit tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet, die mogelijk hun leefgebied hebben in het plangebied: broedvogels (alleen tijdens het broedseizoen beschermd), vissen en amfibieën. Deze soortgroepen worden meegenomen in de effectenanalyse van de voorgenomen werkzaamheden op (leefgebieden van) deze soorten in paragraaf 4.2. Het is uit te sluiten dat andere beschermde soorten aanwezig kunnen zijn in en in de omgeving van het plangebied. Alleen de soorten uit tabel in bijlage 1 worden behandeld in het vervolg van deze rapportage.

4.2 Vissen en amfibieën

In de watergang kunnen beschermde vissen (kleine en grote modderkruiper en bittervoorn) en amfibieën (rugstreeppad en heikikker) aanwezig zijn. Er is een directe overlap met het werkgebied, omdat de watergang wordt gedempt. Hierdoor is mogelijk sprake van het wegnemen en verstoren van vaste voortplantings- of rust- en verblijfplaatsen van deze soorten (overtreding artikel 11 Ff-wet). Het is door de overlap tussen leef- en werkgebied en de aard van de werkzaamheden niet mogelijk een overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. De volgende aanbevelingen worden gedaan:

- Nader ecologisch onderzoek naar de aanwezigheid van vissen en amfibieën in de te dempen watergang en de functies van de watergang voor deze soorten;
- Nadere effectenanalyse op de doorwerking van het dempen van de watergang op populatieniveau (alleen als ze aanwezig blijken te zijn);
- Het bepalen van een nader maatregelenpakket (mitigatie en mogelijk compensatie) om zorgvuldig met de beschermde soorten om te gaan (alleen als ze aanwezig blijken te zijn).

4.3 Broedvogels (tijdens broedseizoen beschermd)

In de watergang, langs de oever en in struiken en ruigte ter plaatse van de geplande werkzaamheden kunnen broedvogels tot broeden komen. Er is een directe overlap met het werkgebied. Zonder voldoende voorzorg kunnen nesten worden verstoord (overtreding artikel 11 Flora- en faunawet). Voor broedvogels zijn de volgende maatregelen nodig om een overtreding te voorkomen:

- Voor het verwijderen van struiken en dempen van de watergang, rekening houden met het broedseizoen (in de periode half maart t/m half juli worden de meeste broedgevallen verwacht). Afhankelijk van het weer kan het broedseizoen eerder of later starten en langer doorgaan. Buiten deze periode is de kans op aanwezigheid van broedvogels erg klein;
- Indien niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, zijn (afhankelijk van het weer) controles op broedvogels noodzakelijk in de periode februari-september. Bij de aanwezigheid van een nest dient een verstoringvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De grootte en de duur is te bepalen door een ter zake kundige.

4.4 Conclusies en aanbevelingen

Beschermde soorten fauna komen mogelijk in het plangebied voor (kleine en grote modderkruiper, bittervoorn, heikikker, rugstreeppad en tijdens het broedseizoen beschermde vogels). Er is een directe overlap met het werkgebied, omdat de watergang wordt gedempt en hier komen de soorten mogelijk voor. Er is nader onderzoek noodzakelijk om de aan- of afwezigheid van deze soorten met voldoende zekerheid te kunnen vaststellen. Indien beschermde soorten aanwezig zijn, is het noodzakelijk een nadere effectenanalyse uit te voeren en een maatregelenpakket op te stellen, en dient mogelijk ontheffing te worden aangevraagd.

Voor broedvogels is het mogelijk om met een aanpassing van de werkwijze, verstoring van vogels te voorkomen.

5 LITERATUUR

Websites

Informatie over soorten met verspreiding; www.soortenbank.nl
www.floravannederland.nl

Waarnemingsite; www.waarneming.nl & [telmee.nl](http://www.telmee.nl)

Gebiedendatabase Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO, voorheen Dienst Regelingen);
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

Amfibieën en reptielen

Websites Stichting RAVON; www.ravon.nl

Ongewervelden

Stichting Eis; www.eis-nederland.nl

BIJLAGE 1

Bijlage 1: Resultaten literatuuronderzoek en veldbezoek.

Projectnummer: 20150231 Verlenging afrit fietspad te Papendrecht								
Soortgroep	Mogelijk aanwezige soorten op grond van verspreiding en expert-judgement	Toelichting (Bron)	Aangetroffen tijdens veldbezoek	Geschiktheid terrein	Overlap met ingreep?	Effecten	Maatregelen?	Ontheffing Ffwet nodig?
Flora	Wilde marjolein, daslook	www.waarneming.nl	Nee	Ongeschikt als groeiplaats door voedselrijkdom	Nee	Geen	Geen	Nee
Broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4)	grote gele kwikstaart, sperwer, buizerd, ooievaar	www.waarneming.nl	Nee	In het plangebied zelf zijn geen geschikte nestgelegenheden aanwezig	Nee	Geen	Geen	Nee
Broedvogels niet jaarrond inventarisatie gewenst beschermd (cat. 5)	torenvalk, groene specht, zwarte kraai, ekster, spreeuw	www.waarneming.nl expert judgement	Nee	Geschikt als foerageergebied	Nee	Geen	Geen	Nee
Broedvogels (tijdens broedseizoen beschermd)	Merel, Vink, meerkooit, zwaan	Expert judgement	Merel, Meerkooit	Geschikt als nestbiotoop voor meerkooit	Ja	Mogelijk verstoring in broedperiode (art. 11 Ff-wet)	Alle werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, broedvogelcheck voorafgaande aan werkzaamheden	Nee, mits gewerkt wordt buiten het broedseizoen
Zoogdieren (vleermuizen)	Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, watervleermuis	Expert judgement, www.telme.nl	Nee	Ongeschikt als verblijfplaats (Geen bomen gekapt of gebouwen gesloopt); mogelijk wel geschikt als foerageergebied	Nee	Geen	Geen	Nee
Zoogdieren (grondgebonden)	Geen waarnemingen	Waarneming.nl, expert judgement	Nee	Ongeschikt als verblijfplaats, mogelijk wel als foerageergebied	Nee	Geen	Geen	Nee
Amfibieën en reptielen	Rugstreeppad, Heikikker	www.ravon.nl www.waarneming.nl	Nee	Geschikt als voorplantingswater voor heikikker en rugstreeppad en mogelijk winterhabitat heikikker in rommelhoekjes en wildhaag overzijde plangebied	Ja	Verstoring en vernietiging leefgebied (art. 11 Ff-wet)	Aanvullend onderzoek	Mogelijk
Vissen	bittervoorn, kleine en grote modderkruiper	www.ravon.nl Expert judgement	Kleine modderkruiper	Mogelijk leefgebied voor grote modderkruiper en bittervoorn	Ja	Verstoring en vernietiging leefgebied	Aanvullend onderzoek	Mogelijk
Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	Platte schijfhoren	www.eis-nederland.nl expert judgement	Nee	Ongeschikt ten gevolge van intensief beheer	Nee	Geen	Geen	Nee

BIJLAGE 2

LEGENDA

- te graven water
- te dempen water
- insteek talud
- teen talud
- waterlijn
- hekwerk
- dijk
- profiel locatie
- gemeten hoogte
- boom met diameter

SITUATIE

maten in meters, tenzij anders vermeld
hoogtematen in meters t.o.v. N.A.P.

Adviesbureau voor Civiele techniek, Infrastructuur en Milieu

Rembrandtlaan 650
3362 AW Sliedrecht
Telefoon (0184) 6177500
Telefax (0184) 6177790

Project Verlenging afrit fietsbrug over de A15
te Wijngaarden

Opdrachtgever Waterschap Rivierenland

Onderdeel Bestaande situatie
inmeting

Rev.	Wijziging	Dat.	Gel.	Acc.	Projectnummer	Tekeningnummer	Formaat
1					2020-02	10	A1
2					Besteknummer	Bijlagennummer	Schaal
3					---	---	1:500
4					Gel.	Gez.	Acc.
5					PM	PvD.	PvD.
6					20-02-2015		F428-01-C10.dwg

Concept